

PŘEDMLUVA

V 90. letech se na scéně znovu objevily sekty. Jejich nástup byl impozantní a děsivý.

20. března 1995 zemřelo deset lidí a více než čtyři tisíce dalších muselo být ošetřeno poté, co byl v tokijském metru spáchán atentát jedovatým plynem zvaným sarin. Z vyšetřování rychle vyplynulo, že byl dílem chiliastické sekty Óm Šinrikjó. Její guru, Šoko Asahara, vyslal své poselství z Vladivostoku na vlnách rozhlasové stanice, která mu patří. V tomto městě na samém kraji Ruska má několik tisíc vyznavačů. Ti rozšiřují řady pěti tisíc stoupenců registrovaných v Japonsku. Ve svém projevu vyzýval Šoko Asahara své věrné, aby spáchali kolektivní sebevraždu. „S blížící se smrtí nesmíte ničeho litovat,“ říkal. Útok s použitím bojového plynu byl pouze předehrou „plánu spásy“, který mistr hlásá.

Sekta, založená koncem 80. let, hodlá v Japonsku získat nikoli pět tisíc, ale deset tisíc přívrženců. V Rusku, kde je hojně zastoupena a kde požívala podpory nejvyšších státních a armádních míst, je považována za blízkého spojence japonské a ruské mafie. Její šef, tvrdící, že byl osvícen během svého pobytu v Indii, uctívá Šivu, hinduistického boha ničení. Tvrzil také, že planeta bude v roce 1997 zničena holokaustem. Zdá se však, že sekta Óm Šinrikjó předběhla datum kataklyzmu. V jejích různých centrech, zejména v klášteře Kamikuišiki poblíž Fudžijamy, zabavili vyšetřovatelé několik tun chemických látek určených k výrobě bojového plynu, zbraně i jeden bitevní vrtulník ruské výroby.

Prosinec 1995. Nedaleko vesnice Saint-Pierre-de-Chérennes objevila policie šestnáct obořelých těl, rozložených do symbolického kruhu připomínajícího slunce. Tento objev zvěstoval světu, že Řád Chrámu slunce, který měl zaniknout v říjnu 1994, nadále koná své smrtonosné dílo, započaté ve Švýcarsku a v Kanadě. V říjnu 1994 bylo totiž nalezeno padesát tři mrtvých lidských

těl. Byly to oběti požáru, založeného členy Řádu Chrámu slunce v budovách, které obývali. I zde už několik let blásnili kolektivní smrt jako nevyhnutelnou cestu k nejvyššímu poznání.

Duben 1993. Všude se bovorů o sektě z hory Carmel poblíž texaské lokality Waco. Davidiáni, „vojáci Páně“, semknutí kolem svého gurua Davida Koresbe, zabartkádovaní ve svém chrámu a po zuby ozbrojení, odolávali sedm týdnů jednotkám FBI. Bilance oblébání Waca: osmdesát šest osob, mužů, žen i dětí, zabynulo v plamenech. Mrtví tak definitivně potvrdili věstbu svého mistra, který o čtyři dny dříve tvrdil, že bůb pomsty potrestá jebo nepřátele.

Ani tolik čerstvých událostí nedá však zapomenout na násilné činy spáchané ještě o dvě desítky let dříve.

V roce 1969 je svět filmu bluboce zasažen smrtí berečky Sharon Tateové, brutálně zavražděné Charlesem Mansonem, satanistickým prorokem a žákem Szandora LaVeye, autora kulturního spisu - Satanské bible.

V listopadu 1974 bere policie v Los Angeles útokem hlavní stan Armády symbionetického osvobození Donalda De Freeze: šest mrtvých.

V listopadu 1978 televizní diváci celého světa s hrůzou sledují obrazy guyanských jatek: devět set třicet jeden mrtvý v důsledku kolektivní otravy, na niž více či méně dobrovolně přistoupili věrní Svatyně lidu, semknutí kolem svého gurua, bývalého protestantského pastora Jima Jonesa, který se prohlašoval za Boba.

13. května 1985 zabyne při policejném útoku proti „anti-technologické“ skupině Move jedenáct lidí. Vzniknou přitom škody ve výši deseti milionů dolarů.

V roce 1986 spáchá po smrti svého gurua sebevraždu sedm žen z japonské sekty Miči No Tomo Kjókai (Církev přátele pravdy).

V krajích nám blížších je 5. ledna 1990 zatčeno sedm bývalých přívrženců pastora Církve Ježíše Krista Svatých Posledních dnů J. Lundgrena pro vraždu pěti osob v rámci rituálních obětí.

Srpen 1992: ve státě Idaho zavraždil Randy Weavers, bojovník za „árijskou rasu“ a blasatel konce světa, tři agenty FBI. Při oblébání jeho doupěte, které trvalo jedenáct dní, zemřely další dvě osoby.

Všechny tyto kauzy mají několik společných bodů. Ve všech případech jsou jedinci odtržení od světa přesvědčeni, že se blíží apokalypsa. Semknou se kolem pochybných, avšak fascinujících

osobnosti, do jejichž rukou svěří svůj život, a začnou pracovat na příchodu „vyvolených“. Za tím účelem se noří do paranoie a skupinové megalomanie, které je přivedou až k popírání skutečnosti a zákonů společnosti. Všechny sekty zajisté nekončí tak dramaticky. Řada z nich si jde nadále nenápadně, ale jistě svou cestou a přitom si nerušeně připravuje terén, konzoliduje své sítě, svou moc a své bohatství. Jejich od přírody otrokářské povaze odpovídá pobrdání těmi nejzákladnějšími právy lidské bytosti.

Mnohokrát jsem se s tímto hnutím strelil ve snaze rozluštit zásady, na nichž je vybudováno. Tentokrát jsem se pokusil o klinickou analýzu sekt jako jevu, o spředení jakési Ariadniny nitě, určené všem, kteří jsou předmětem manipulace. Vytyčil jsem si trojí cíl: přiblížit psychodynamiku sekt, popsat několik prvků této zvláštní psychopatologie, zbavit ji nejasností, jimiž je obklopena. Tato kniha by také měla být spolehlivým průvodcem pro všechny, které kontakt se sektami v práci či v rodině zastihne nepřipravené.

Uložil jsem si co největší strohost či co nejpřísnější odbornost přístupu. Nechtěl jsem však vyřazovat syrový materiál, který představují spisy a praktiky sekt, bez nichž by nemohla být věrohodná žádná interpretace. Přál bych si, aby zde každý nalezl náznak odpovědi na otázky, které si klade, ať už přímo či díky analogii s určitou skupinou, jíž se tato kniha zabývá.

Studovat takový problém znamená především narazit na problém definice slova „sekta“. Jebo nejasný význam vyplývá z faktu, že sekta není vymezena ani z právnického, sociologického, kriminologického, a tím méně psychiatrického hlediska. Abychom lépe pochopili manipulaci, jíž se sekty dopouštějí, musíme si nejdříve určit rámec, ve kterém je budeme sledovat. Síla sekt spočívá v tom, že využívají náboženské svobody a obecněji i svobody myšlení. Je-li obtížné stanovit branice mezi fundamentalismem a sektářstvím, jsou-li doktríny jistých „církví“ přinejmenším zvláštní, spočívá skutečný problém nikoli na rovině záměrů, ale na rovině činu. Bytost poslušná sektě už nemůže jednat svobodně. Je cvičena ve spirále závislosti na organizaci, která ji řídí, a v návyku na ni. Pohybuji se tedy dobrovolně v oblasti kriminologie a soudní psychiatrie, i když čas od času se vzhledem k jedinečnosti tématu uchyluji ke slovníku, který se používá spíše v ezoterických či iniciačních kruzích než na lékařských či sociologických fakultách. Z mého hlediska se kriminální povaha sekt vpisuje do rámce „zločinů a trestných

činů proti soukromým osobám" tak, jak je definuje II. kapitola francouzského Trestního zákoníku.

Sekty provázejí lidstvo od samých jeho počátků a jejich historie může částečně odpovědět i na otázky po jejich fungování. Dnes jsme nicméně svědky naprosto výjimečné obnovy mysticismu, kterou předpověděl jako první Malraux. Oživení činnosti těchto skupin, které v sobě integrují mnohem lépe, než to činí tradiční náboženství, obavy současnosti a moderní technologie, bylo ve skutečnosti vyvoláno pádem velkých ideologických systémů a bouřlivým rozvojem médií.

„Stoupenc“ je osoba, která přijme doktrínu, citově se připoutá k mistrovi a postupně se odtrhuje od reálného světa. „Uvedení do závislosti“ vyžaduje specifickou sociologickou organizaci a souhru vztahů, umožňující vše, co je spojené s regresem, od transferu až k identifikaci, a co vede k rozpuštění jedince ve skupině. Sekty jsou mikrokosmy se svými vlastními zákony fungování, organizace, jazyka, kódu. To vše vede ke vzniku původní dynamiky. Mezi sektářským mikrokosmem a sociálním makrokosmem tvoří mentální manipulace rozbraní živené nejnovějšími technikami přesvědčování, komunikace a marketingu. Je-li pocit sebenaplňení, či dokonce extáze vyhlašován za oficiální cíl manipulace, je následně jeho výsledkem vznik individuálních či kolektivních patologií, které vyžadují vytvoření odpovídajících terapií.

Podobně jako toxikomanie se i sektářství dotýká všech společenských vrstev a zapouští své kořeny do nejhlubšího nitra jedince. Prevence je obtížná: nabízí sociální realitu proti utopii a nástroje těch, kteří proti sektám bojují, jsou ještě dnes málo přizpůsobené jejich kriminální povaze. Snad toto dílo poskytne několik dalších prvků k hledaným odpovědím.